

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України

Завдання та методичні рекомендації

для виконання контрольної роботи з дисципліни
«Основи тактичної підготовки аварійно-рятувального підрозділу»
циклу професійної підготовки
за першим(бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузь знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальність 263 «Цивільна безпека»
за освітньо-професійною програмою цивільний захист

м. Черкаси

Основи тактичної підготовки аварійно-рятувального підрозділу: завдання та методичні рекомендації для виконання контрольної роботи / Іван ЧОРНОМАЗ – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 20__ . – ____ с.

Укладач:

Іван ЧОРНОМАЗ кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт

Розглянуто на засіданні кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт
Протокол № ____ від «__» _____ 20__ р.

1. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувач вищої освіти, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Основи тактичної підготовки аварійно-рятувального підрозділу».

Контрольна робота повинна бути виконана розбірливим почерком (або надрукована), грамотно і акуратно оформлена. Схеми допускається виконувати олівцем з урахуванням умовних позначень.

Під час виконання роботи потрібно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані чорнилами одного кольору, державною мовою, акуратно оформлені.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати нормативні акти, передивитися записи, зроблені на лекціях, вивчити стан справ та виконання нормативних актів в підрозділах цивільного захисту.

На кожній сторінці слід залишати поля шириною 30 – 35 мм. для зауважень рецензента. В кінці роботи потрібно вказати перелік літератури, яка використовувалась під час написання роботи. Виконана робота направляється в інститут на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань здобувач вищої освіти дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.
2. Здатність здобувача вищої освіти:
  - диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
  - аналізувати зміст правових актів, які відносяться до діяльності служби цивільного захисту;
  - користуватися законами та нормативно-правовими актами України у сфері цивільного захисту.

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за чотирьох бальною системою: “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, а саме:

- **“відмінно”** – якщо здобувач вищої освіти показав глибокі знання програмного матеріалу, грамотно і логічно його виклав, бачить проблеми та протиріччя, аналізує та розв’язує складні завдання, прийняв вірне рішення при вирішенні практичного завдання, застосовуючи при цьому діючі нормативно-правові акти;

- **“добре”** – якщо здобувач вищої освіти твердо знає і виклав програмний матеріал, крім відтворення знань, ще і вміє розв’язувати типові завдання; без істотних помилок та вірно використав свої знання при письмовому вирішенні практичного завдання;

- “**задовільно**” – якщо здобувач вищої освіти в основному виклав матеріал, не розкривши окремих деталей, допустивши окремі несуттєві помилки при відповіді на теоретичні та практичне питання; продемонстрував вміння відтворити знання;

- “**незадовільно**” – якщо здобувач вищої освіти дав неправильну відповідь на поставлені питання або не по суті питання.

При цьому по даній системі оцінюється кожне питання окремо, а загальна оцінка по роботі виставляється як середньоарифметична оцінка по двом питанням варіанту.

Отримавши контрольну роботу з рецензією викладача, здобувач вищої освіти зобов’язаний уважно ознайомитися із зауваженнями рецензента та внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати „Повторно” і направити її на рецензію.

Контрольна робота, що виконана не за своїм варіантом, в якій розкриті не всі питання, або не в повному обсязі, не має списку використаної літератури - не зараховується.

Здобувач вищої освіти, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Кожен варіант контрольної роботи складається з 3-ох теоретичних питань. Обов’язковими вимогами до висвітлення теоретичних питань:

- висвітлення питання;
- посилання (при запозичені тексту);
- список літератури.

В тексті контрольної роботи обов’язкове посилання на використані літературні джерела, перелік яких наводиться у списку літератури. У список використаної літератури вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання. Бібліографічні посилання – це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті записки. Відомості про джерела повинні включати: прізвище та ініціали автора, місце видання, видавництво та рік видання, кількість сторінок. Посилання в тексті на джерела потрібно розташовувати у квадратних дужках, порядковий номер згідно з списком літератури.

Контрольна робота оцінюється: "зарахована", "незарахована". У разі незарахування контрольної роботи вказуються причини цього. Контрольна робота може бути незарахована у випадках:

- виконано не той варіант контрольної роботи;
- теоретичне завдання виконане з порушенням вимог до нього, в т.ч. стосовно обсягу;
- не виконано або не вірно виконано одне із завдань;

Контрольна робота передається методисту відділу заочного та дистанційного навчання.

Контрольна робота з дисципліни «Основи тактичної підготовки аварійно-рятувального підрозділу» передбачає відповідь на три теоретичних питання.

Номер варіанту визначається у відповідності до двох останніх цифр залікової книжки (таблиця 1). Наприклад, номер залікової книжки – 034. Варіант завдання у даному випадку – 34. В таблиці визначені номери теоретичних питань: 34, 07, 31.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, підібрати та вивчити рекомендовану літературу.

Схеми виконуються олівцем з обов'язковим дотриманням масштабу, правил ЄСКД та з використанням умовних позначок, що прийняті в оперативно-рятувальній службі.

Виконана робота подається для перевірки у термін, що вказаний у навчальному графіку.

3. Завдання для виконання контрольної роботи

Таблиця 1

		остання цифра номеру залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра номеру залікової книжки	0	<u>27, 28,</u> 10	<u>10, 4,</u> 9	<u>36, 14,</u> 8	<u>25, 15,</u> 7	<u>8, 17,</u> 26	<u>6, 27,</u> 35	<u>16, 13,</u> 4	<u>40, 18,</u> 3	<u>21, 15,</u> 2	<u>33, 19,</u> 1
	1	<u>11, 39,</u> 20	<u>1, 17,</u> 19	<u>21, 39,</u> 18	<u>13, 29,</u> 17	<u>36, 8,</u> 16	<u>10, 20,</u> 15	<u>27, 4,</u> 14	<u>10, 36,</u> 13	<u>30, 16,</u> 12	<u>11, 29,</u> 22
	2	<u>5, 34,</u> 30	<u>12, 35,</u> 29	<u>8, 31,</u> 28	<u>13, 32,</u> 27	<u>15, 37,</u> 26	<u>14, 02,</u> 25	<u>4, 33,</u> 24	<u>12, 05,</u> 23	<u>20, 01,</u> 12	<u>17, 10,</u> 21
	3	<u>31, 29,</u> 35	<u>28, 19,</u> 34	<u>29, 40,</u> 33	<u>10, 09,</u> 32	<u>34, 07,</u> 31	<u>14, 21,</u> 1	<u>02, 24,</u> 2	<u>03, 16,</u> 23	<u>05, 19,</u> 4	<u>29, 09,</u> 5
	4	<u>06, 31,</u> 6	<u>18, 38,</u> 7	<u>13, 08,</u> 8	<u>15, 04,</u> 9	<u>05, 29,</u> 10	<u>39, 26,</u> 11	<u>19, 32,</u> 12	<u>08, 33,</u> 13	<u>06, 34,</u> 14	<u>25, 34,</u> 15
	5	<u>05, 35,</u> 10	<u>08, 37,</u> 9	<u>03, 22,</u> 8	<u>01, 36,</u> 7	<u>24, 18,</u> 6	<u>2, 22,</u> 5	<u>7, 31,</u> 4	<u>27, 9,</u> 3	<u>31, 06,</u> 2	<u>17, 24,</u> 1
	6	<u>10, 30,</u> 20	<u>23, 32,</u> 19	<u>26, 11,</u> 18	<u>18, 40,</u> 17	<u>22, 29,</u> 16	<u>03, 35,</u> 15	<u>01, 35,</u> 14	<u>08, 17,</u> 13	<u>22, 10,</u> 12	<u>13, 27,</u> 11
	7	<u>12, 02,</u> 30	<u>33, 39,</u> 19	<u>17, 33,</u> 28	<u>6, 34,</u> 27	<u>19, 11,</u> 26	<u>24, 40,</u> 25	<u>9, 30,</u> 24	<u>17, 02,</u> 23	<u>16, 32,</u> 22	<u>26, 15,</u> 21
	8	<u>13, 36,</u> 5	<u>23, 38,</u> 4	<u>3, 28,</u> 13	<u>17, 06,</u> 32	<u>14, 29,</u> 31	<u>07, 31,</u> 20	<u>10, 39,</u> 9	<u>05, 26,</u> 8	<u>07, 35,</u> 7	<u>18, 3,</u> 6
	9	<u>01, 32,</u> 15	<u>25, 04,</u> 16	<u>10, 34,</u> 17	<u>14, 36,</u> 18	<u>03, 28,</u> 19	<u>12, 02,</u> 20	<u>09, 16,</u> 21	<u>20, 28,</u> 2	<u>32, 16,</u> 23	<u>15, 05,</u> 24

Перелік теоретичних питань

1. Керівні та плануючі документи, що визначають зміст процесу навчання.
2. Структура навчального процесу.
3. Пізнавальна діяльність кожної особи як основа навчання.
4. Основні дидактичні принципи навчання.
5. Методи навчання, прийоми (засоби) навчання.
6. Перевірка і оцінка знань, навичок і вмінь у особового складу.
7. Основні вимоги до підвищення ефективності пізнавального процесу. Роль керівника заняття в цьому.
8. Види та основні організаційні форми тактичної підготовки.
9. Поняття про тактичне мислення, способи його розвитку.
10. Особливості планування тактичної підготовки.
11. Організація і методика проведення теоретичних і практичних занять.
12. Підготовка керівника до проведення заняття. Складання план-конспекту (конспекту лекції) та методичної розробки для проведення заняття.
13. Мета та організація занять.
14. Підготовка керівника до занять.
15. Складання методичної розробки.

16. Порядок і методика проведення заняття.
17. Поняття про оперативно-тактичні особливості району обслуговування.
18. Порядок вивчення загальних оперативно-тактичних особливостей району обслуговування.
19. Порядок вивчення особливостей окремих ділянок району.
20. Порядок вивчення об'єктів, будинків та споруд.
21. Порядок підготовки та методика проведення занять з вивчення оперативно-тактичних особливостей району (об'єктів) обслуговування.
22. Мета та організація занять.
23. Підготовка керівника до занять.
24. Розроблення тактичного задуму для проведення заняття.
25. Складання методичної розробки.
26. Порядок і методика проведення заняття.
27. Групові тактичні тренування, як активна форма підготовки начальницького складу.
28. Активні методи навчання в системі тактичної підготовки особового складу органів управління
29. Порядок підготовки, організації, та проведення ділової гри.
30. Пожежно-тактичні навчання, як вища форма тактичної підготовки особового складу органів управління та підрозділів ЦЗ.
31. Види навчань та їх розподіл за територіальним рівнем. Суть та зміст кожного виду навчань.
32. Мета, завдання, загальний порядок організації, підготовки та проведення тактико-спеціальних навчань.
33. Розбір пожеж з особовим складом пожежно-рятувального підрозділу.
34. Порядок складання карток оперативних дій на пожежах та їх вивчення в системі службової підготовки.
35. Вивчення НС за описами.
36. Суть та зміст занять на навчальних спорудах (навчальна башта, стометрова смуга з перешкодами, смуга психологічної підготовки, теплодимокамера (димокамера, теплокамера), навчальний полігон).
37. Загальний порядок організації, підготовки та проведення занять.
38. Організація підсумкової перевірки та підбиття підсумків тактичної підготовки.
39. Порядок виставлення індивідуальної оцінки з тактичної підготовки.
40. Оцінка з тактичної підготовки органу та підрозділу цивільного захисту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту: наказ МВС України від 26.04.18 р. № 340.
3. П.П. Ключ, В.Г. Палюх, В.О. Росоха. Тактична і психологічна підготовка особового складу пожежної охорони. Підручник. – Х. : Основа, 2002 р.
4. Ключ П.П., Палюх В.Г., Пустовой А.С., Сенчихін Ю.М., Сировой В.В. Пожежна тактика. Підручник для вищих навчальних закладів пожежної безпеки МВС України. – Х.: Основа. – 1998 р.
5. Тактика ліквідування надзвичайних ситуацій: Курс лекцій. І.М. Неклонський. – Х.: НУЦЗУ, 2017.
6. Професійна підготовка особового складу в органах і підрозділах цивільного захисту: навчальний посібник / Н. А. Кибальна, І. Г. Маладика, О. М. Мирошник та ін. – Черкаси : ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2019. – 176 с.
7. Термінологічний словник із рятувальної справи (україно-польсько-англійський) / В.М. Покалюк, Л.В. Потапенко, Ю.П. Ненько та ін. – Черкаси: видавець Третяков О.М., 2020 – 314 с.